УДК 37.016:[766:7.012](410.5)](045)
DOI https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series5.2026.111.19

Мелентьєв Я. О.
orcid.org/0009-0000-0271-7943

ГРАФІЧНА ПІДГОТОВКА В ПРИВАТНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ СПОЛУЧЕНОГО КОРОЛІВСТВА ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ ТА ПІВНІЧНОЇ ІРЛАНДІЇ

Стаття присвячена дослідженню змісту графічної підготовки в приватних закладах освіти Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії. У даному дослідженні охарактеризовано багаторівневу структуру британської освітньої системи та роль незалежних (приватних) шкіл у формуванні навчальних програм відповідно до Національного навчального плану.

Проаналізовано сутність графічної підготовки як системи формування вмінь створювати та інтерпретувати графічні зображення, визначено її основні складові – художньо-графічну підготовку, технічну графіку, комп'ютерну графіку та графічний дизайн. Розкрито зміст провідних навчальних дисциплін, зокрема «Art and Design» та «Design and Technology», які забезпечують формування графічних компетентностей учнів.

Схарактеризовано тематичні модулі навчальних програм – основи композиції та кольорознавства, типографіку, ілюстрацію й візуальну комунікацію, брендинг і рекламний дизайн, цифровий дизайн та UX/UI, motion-design. Висвітлено провідні педагогічні методи приватних дизайнерських шкіл, зокрема практично орієнтоване та проєктне навчання, роботу з дизайнерськими брифами, індивідуальний підхід у малих навчальних групах та співпрацю із креативними компаніями.

Окрему увагу приділено матеріально-технічній базі приватних закладів освіти – комп'ютерним лабораторіям, фотостудіям, друкарським майстерням та мультимедійним лабораторіям, які створюють умови для практичного оволодіння сучасними цифровими технологіями. Показано, що результатом навчання є формування індивідуального портфоліо випускника як свідчення рівня його професійної підготовки. Зроблено висновок, що британська модель графічної освіти характеризується міждисциплінарністю, практичною спрямованістю та інтеграцією традиційних художніх дисциплін із цифровими технологіями, а її досвід може бути використаний для модернізації системи графічної підготовки в Україні.

Ключові слова: *графічна підготовка, приватна освіта, дизайнерська освіта, Велика Британія, візуальна культура, графічний дизайн, дизайн і технології, навчальні програми.*

Сучасний розвиток креативних індустрій значною мірою залежить від якості підготовки фахівців у сфері графічного дизайну. У Сполученому Королівстві велика увага приділяється розвитку дизайнерської освіти, яка представлена як державними університетами, так і приватними навчальними закладами.

Особливої актуальності набуває дослідження змісту навчання в приватному секторі освіти, який характеризується гнучкістю програм, практичною орієнтацією та тісною взаємодією з професійною індустрією.

Приватні коледжі та дизайн-школи пропонують різноманітні освітні програми: короткострокові інтенсивні курси, професійні дипломи, а також повноцінні бакалаврські програми у співпраці з університетами [18]. Такі заклади активно впроваджують сучасні методики викладання, цифрові технології та інноваційні педагогічні підходи [7].

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю аналізу змісту графічної підготовки в приватних освітніх установах Великої Британії, що може бути корисним для вдосконалення системи дизайнерської освіти в інших країнах, зокрема в Україні.

У сучасному інформаційному суспільстві значно зростає роль візуальної комунікації. Графічні зображення використовуються у різних сферах діяльності – від реклами та медіа до інженерії та архітектури. У зв'язку з цим графічна підготовка стає важливим компонентом загальної та професійної освіти.

Освітня система Великої Британії традиційно приділяє значну увагу розвитку творчих здібностей учнів. У приватних закладах освіти графічна підготовка розглядається як складова мистецько-дизайнерської освіти та інтегрується з предметами технологічного і художнього циклу.

Британські школи орієнтуються на формування творчого мислення, здатності до інновацій та практичного вирішення проблем. У межах навчальних програм учні не лише вивчають основи графічної мови, а й застосовують їх у процесі створення власних дизайнерських проєктів.

Метою статті є аналіз змісту графічної підготовки в приватних закладах освіти Великої Британії та визначення основних тенденцій її розвитку.

Було б доцільно навести вислови відомих дослідників у галузі графічної підготовки, що до такої підготовки учнівської молоді.

Британський дослідник дизайну Джон Гескетт (John Heskett) підкреслював значення графічної освіти для формування професійного мислення: «Дизайн є одним із фундаментальних способів, за допомогою яких люди формують навколишній світ, а освіта в галузі дизайну повинна розвивати здатність мислити візуально та системно» [9; 10].

Американська дослідниця графічного дизайну Еллен Люптон (Ellen Lupton), чиї роботи активно використовуються у британських дизайнерських школах, говорила: «Графічне мислення – це здатність перетворювати ідеї на візуальні форми, які можуть бути зрозумілими та ефективними для комунікації» [11–13].

Дослідник історії дизайну Віктор Марґолін (Victor Margolin) наголошував на ролі освіти у формуванні професійних дизайнерів: «Освіта в галузі дизайну повинна поєднувати технічні навички, культурне розуміння та здатність вирішувати практичні проблеми» [14–16].

Британський дослідник дизайн-мислення Найджел Кросс (Nigel Cross) стверджував: «Навчання дизайну повинно розвивати особливий тип мислення – здатність вирішувати складні проблеми через візуалізацію та моделювання» [2; 3].

Британський педагог Кен Робінсон (Ken Robinson), який досліджував розвиток творчості в освіті говорив: «Освіта повинна підтримувати творчість так само серйозно, як і грамотність, оскільки творчі навички є основою інновацій» [19; 20].

Філософ освіти Джон Дьюї, ідеї якого використовуються у сучасній мистецькій освіті говорив: «Навчання відбувається найефективніше тоді, коли воно ґрунтується на практичній діяльності та творчому досвіді» [4–6].

В контексті освіти в приватних дизайнерських закладів система вищої освіти Великої Британії є однією з найрозвиненіших у світі та включає університети, коледжі та приватні освітні установи [7].

Приватні заклади відіграють важливу роль у підготовці фахівців у сфері творчих професій, зокрема графічного дизайну. Такі установи часто співпрацюють з університетами або професійними організаціями, що дозволяє студентам отримувати міжнародно визнані дипломи.

Однією з характерних особливостей приватних дизайнерських шкіл є їхня орієнтація на індустріальні стандарти та сучасні потреби ринку праці.

Навчальні програми розробляються з урахуванням рекомендацій професійних організацій дизайнерів та креативних індустрій. Значна увага приділяється практичним проєктам, роботі з реальними клієнтами та формуванню портфоліо.

Дослідники підкреслюють, що британська модель дизайнерської освіти характеризується міждисциплінарністю та інтеграцією традиційних художніх дисциплін із цифровими технологіями [7].

Освітня система Великої Британії має багаторівневу структуру та включає:

– початкову освіту (Primary education);
– середню освіту (Secondary education);
– подальшу освіту (Further education);
– вищу освіту (Higher education).

Особливістю британської системи є значна роль приватних шкіл (Independent schools). Вони фінансуються переважно за рахунок плати за навчання та мають більшу автономію у формуванні навчальних програм.

Основним нормативним документом, що регламентує зміст освіти, є Національний навчальний план (National Curriculum). Він визначає основні освітні предмети та компетентності, які повинні формуватися у школярів.

Згідно з Національним навчальним планом, навчання з предмета «Design and Technology» спрямоване на розвиток творчості, технічних знань та практичних умінь учнів. У процесі навчання учні створюють власні проєкти, аналізують існуючі дизайнерські рішення та оцінюють результати своєї діяльності.

Таким чином, британська система освіти орієнтована на формування творчих і технологічних компетентностей учнів, що створює сприятливі умови для розвитку графічної підготовки.

Розглянемо сутність і значення графічної підготовки для формування професійних навичок учнівської молоді.

Графічна підготовка є системою навчання, спрямованою на формування вмінь створювати та інтерпретувати графічні зображення.

До основних компонентів графічної підготовки належать:

– художньо-графічна підготовка;
– технічна графіка;
– комп’ютерна графіка;
– графічний дизайн.

Графічна діяльність включає різні види роботи:

– створення ескізів;
– технічне креслення;
– моделювання;
– візуалізацію проєктів.

Графічна підготовка сприяє розвитку:

– просторового мислення;
– творчих здібностей;
– візуальної культури;
– комунікативних навичок.

У сучасних умовах важливим аспектом графічної освіти є використання цифрових технологій, що дозволяє створювати складні графічні моделі та дизайнерські проєкти.

В нашому дослідженні доцільно було б розглянути організацію графічної підготовки в приватних школах Великої Британії.

У приватних закладах освіти Великої Британії графічна підготовка реалізується через кілька навчальних дисциплін:

– Art and Design;
– Design and Technology;
– Media Studies;
– Computer Graphics.

Найбільш важливим предметом для формування графічних компетентностей є Design and Technology. У межах цього курсу учні вивчають процес створення дизайнерських продуктів – від ідеї до готового виробу.

Навчальний процес базується на виконанні творчих проєктів. Учні проводять дослідження, розробляють дизайн-концепції, створюють прототипи та оцінюють результати своєї роботи.

Зміст курсу включає:

– розроблення дизайнерських ідей;
– створення моделей і макетів;
– використання графічних програм;
– презентацію проєктів.

Такі підходи сприяють формуванню практичних навичок та підготовці учнів до професійної діяльності у сфері дизайну.

Розглянемо основні напрями програм графічного дизайну.

Навчальні програми з графічного дизайну в приватних закладах освіти Великої Британії охоплюють широкий спектр дисциплін і напрямів.

Серед них можна виділити:

– графічний дизайн;
– візуальні комунікації;
– брендинг;
– ілюстрацію;
– цифровий дизайн;
– UX/UI-дизайн;
– motion-design.

Багато програм поєднують традиційні художні практики з цифровими технологіями. Студенти вивчають основи композиції, кольорознавства, типографіки, а також сучасні програмні засоби для створення графічного контенту [22].

Значна увага приділяється розвитку творчого мислення та здатності вирішувати комунікативні завдання за допомогою візуальних засобів [1].

Відповідно до структури навчального контенту, зміст графічної підготовки в приватних закладах освіти зазвичай поділяється на кілька тематичних модулів.

На початковому етапі студенти вивчають основи графічного дизайну, де опановують базові принципи композиції, колірної гармонії та візуальної структури. Ці дисципліни формують фундамент для подальшого навчання.

Наступним етапом і компонентом графічної освіти є типографіка.

Типографіка – є ключовим компонентом графічної освіти. Студенти вивчають історію шрифтів, правила їх використання та створення власних шрифтових композицій [17].

В контексті графічного дизайну велику роль відіграє ілюстрація та візуальна комунікація. Цей модуль спрямований на розвиток навичок створення ілюстративних матеріалів для різних медіа – друкованих видань, реклами, веб-ресурсів [1].

Як продовження вивчення графічного дизайну, та основ інтелектуальної власності є брендинг і рекламний дизайн.Студенти вивчають принципи створення брендів, логотипів, фірмового стилю та рекламних кампаній [21].

Вивчення графічного дизайну також проводиться через цифровий дизайн і UX/UI. Цей модуль охоплює проєктування веб-інтерфейсів, мобільних додатків та інтерактивних медіа.

Анімаційний дизайн (motion-design) один із розділів цифрового дизайну.

Студенти знайомляться з основами анімації та створенням рухомої графіки для відео та цифрових платформ [1].

В процесі графічної підготовки учнівської молоді застосовуються певні, спеціальні методи та принципи викладання.Однією з ключових особливостей приватних дизайнерських закладів є використання інноваційних педагогічних методів.

Зокрема, широко застосовується практично орієнтоване навчання.

Навчальний процес базується на виконанні творчих проєктів і практичних завдань. Метод проєктного навчання базується на тому, що студенти працюють над реальними або наближеними до реальних дизайнерськими завданнями [18].

Багато навчальних програм включають співпрацю з компаніями, що дозволяє студентам отримувати досвід роботи з реальними клієнтами на основі брифів.

Бриф – це документ або усне завдання, у якому описано:
– мету проєкту;
– проблему, яку потрібно вирішити;
– вимоги до продукту чи дизайну;
– цільову аудиторію;
– технічні обмеження;
– строки виконання.

Зазвичай бриф містить:
1. Опис проєкту.
2. Мету та завдання.
3. Цільову аудиторію.
4. Технічні та дизайнерські вимоги.
5. Очікуваний результат.
6. Терміни виконання.

У дизайн-освіті Великої Британії брифи часто використовуються у співпраці університетів із компаніями. Студенти отримують реальні завдання від виробників, що дозволяє:
– наблизити навчання до реальної професійної практики;
– розвивати практичні навички;
– формувати портфоліо.

Наприклад, компанія може надати бриф: «Розробити логотип та анімовану графіку для мобільного застосунку аграрного моніторингу».

Однією із особливостей приватних дизайнерських закладів є широке застосування індивідуального підходу. Невеликі навчальні групи дозволяють викладачам приділяти більше уваги розвитку творчого потенціалу кожного студента.

Особливістю приватних закладів освіти та приватних освітніх установ Великої Британії є гарна матеріально-технічна база. Сучасна матеріально-технічна база відіграє важливу роль у підготовці дизайнерів. Приватні навчальні заклади забезпечують студентів доступом до:
– комп’ютерних лабораторій;
– професійного програмного забезпечення;
– фотостудій;
– друкарських майстерень;
– мультимедійних лабораторій.

Це дозволяє студентам працювати з різними видами медіа та експериментувати з новими технологіями.

Основною метою навчання в приватних дизайнерських школах є підготовка студентів до професійної діяльності. Результатами навчання та професійної підготовки є створення індивідуального портфоліо, яке демонструє рівень професійних навичок випускника [21].

Студенти отримують компетентності у таких сферах:
– створення візуальних комунікацій;
– робота з графічними редакторами;
– розробка брендів;
– дизайн цифрових інтерфейсів;
– презентація та захист дизайнерських проєктів.

Крім того, навчання сприяє розвитку критичного мислення, творчості та здатності працювати в команді [1].

Висновки. Аналіз змісту графічної підготовки в приватних закладах освіти Великої Британії свідчить, що вона є важливою складовою сучасної освіти та має низку характерних особливостей. Навчальні програми тут орієнтовані на потреби креативних індустрій і реалізуються через інтеграцію традиційних мистецьких та технологічних дисциплін (зокрема, «Art and Design» і «Design and Technology»). Важливу роль відіграє поєднання інноваційних педагогічних методів із широким використанням цифрових технологій та сучасної матеріально-технічної бази. Крім того, підготовка має виражену практичну спрямованість, яка розкривається через проєктну діяльність, співпрацю з індустрією та створення професійного портфоліо.

Таким чином, передовий британський досвід може бути успішно використаний для модернізації та вдосконалення системи дизайнерської і графічної освіти в Україні та інших країнах.

Використана література:

1. Ambrose G., Harris P. Basics Design 08: Design Thinking London: AVA Publishing, 2010. 192 p.
2. Cross N. Designerly Ways of Knowing. London: Springer, 2006. 114 p.
3. Cross N. Engineering Design Methods: Strategies for Product Design. Chichester: John Wiley & Sons, 2000. 228 p.
4. Dewey J. Art as Experience. New York: Perigee Books, 1934. 371 p.
5. Dewey J. Democracy and Education. New York: Macmillan, 1916. 434 p.
6. Dewey J. Experience and Education. New York: Kappa Delta Pi, 1938. 91 p.
7. Frascara J. Communication design: principles, methods and practice. New York: Allworth Communications, Inc. 2004. 248 p.
8. Heller S., Vienne V. Becoming a Graphic and Digital Designer. John Wiley and Sons Ltd, 2015. 336 p.

9. Heskett J. Design: A Very Short Introduction. Oxford: Oxford University Press, 2005. 176 p.
10. Heskett J. Toothpicks and Logos: Design in Everyday Life. Oxford: Oxford University Press, 2002. 192 p.
11. Lupton E. Graphic Design Thinking: Beyond Brainstorming. New York: Princeton Architectural Press, 2011. 184 p.
12. Lupton E. Thinking with Type: A Critical Guide for Designers, Writers, Editors, and Students. New York: Princeton Architectural Press, 2010. 224 p.
13. Lupton E., Phillips J. C. Graphic Design: The New Basics. New York: Princeton Architectural Press, 2015. 248 p.
14. Margolin V. The Politics of the Artificial: Essays on Design and Design Studies. Chicago: University of Chicago Press, 2002. 272 p.
15. Margolin V. The World History of Design. London: Bloomsbury Academic, 2015. 880 p.
16. Margolin V., Buchanan R. (eds.). The Idea of Design. Cambridge : MIT Press, 1995. 240 p.
17. Meggs P., Purvis A. Meggs' History of Graphic Design. Hoboken : John Wiley & Sons, 2016. 704 p.
18. Quality Assurance Agency for Higher Education (QAA). UK Quality Code for Higher Education. Gloucester : QAA, 2018.
19. Robinson K. Out of Our Minds: Learning to Be Creative. Oxford: Capstone Publishing, 2001. 320 p.
20. Robinson K., Aronica L. Creative Schools: The Grassroots Revolution That's Transforming Education. New York : Viking, 2015. 304 p.
21. Shaughnessy A. How to be a Graphic Designer Without Losing Your Soul. London: Laurence King Publishing, 2010. 176 p.
22. University of the Arts London: офіційний сайт. URL: https://www.arts.ac.uk/ (дата звернення: 08.07.2026).

References:

1. Ambrose, G., & Harris, P. (2010). Basics design 08: Design thinking. AVA Publishing. London, 192 p.
2. Cross, N. (2006). Designerly ways of knowing. Springer. London, 114 p.
3. Cross, N. (2000). Engineering design methods: Strategies for product design. John Wiley & Sons. Chichester, 228 p.
4. Dewey, J. (1934). Art as experience. Perigee Books. New York, 371 p.
5. Dewey, J. (1916). Democracy and education. Macmillan. New York, 434 p.
6. Dewey, J. (1938). Experience and education. Kappa Delta Pi. New York, 91 p.
7. Frascara, J. (2004). Communication design: Principles, methods and practice. Allworth Communications, Inc. New York, 248 p.
8. Heller, S., & Vienne, V. (2015). Becoming a graphic and digital designer. John Wiley and Sons Ltd. 336 p.
9. Heskett, J. (2005). Design: A very short introduction. Oxford University Press. Oxford, 176 p.
10. Heskett, J. (2002). Toothpicks and logos: Design in everyday life. Oxford University Press. Oxford, 192 p.
11. Lupton, E. (2011). Graphic design thinking: Beyond brainstorming. Princeton Architectural Press. New York, 184 p.
12. Lupton, E. (2010). Thinking with type: A critical guide for designers, writers, editors, and students. Princeton Architectural Press. New York, 224 p.
13. Lupton, E., & Phillips, J. C. (2015). Graphic design: The new basics. Princeton Architectural Press. New York, 248 p.
14. Margolin, V. (2002). The politics of the artificial: Essays on design and design studies. University of Chicago Press. Chicago, 272 p.
15. Margolin, V. (2015). The world history of design. Bloomsbury Academic. London, 880 p.
16. Margolin, V., & Buchanan, R. (Eds.). (1995). The idea of design. MIT Press. Cambridge, 240 p.
17. Meggs, P., & Purvis, A. (2016). Meggs' history of graphic design. John Wiley & Sons. Hoboken, 704 p.
18. Quality Assurance Agency for Higher Education. (2018). UK quality code for higher education. QAA. Gloucester.
19. Robinson, K. (2001). Out of our minds: Learning to be creative. Capstone Publishing. Oxford, 320 p.
20. Robinson, K., & Aronica, L. (2015). Creative schools: The grassroots revolution that's transforming education. Viking. New York, 304 p.
21. Shaughnessy, A. (2010). How to be a graphic designer without losing your soul. Laurence King Publishing. London, 176 p.
22. University of the Arts London : ofitsiinyi sait. URL: https://www.arts.ac.uk/ (access date: 08.07.2026).

Ya. Melentiev. Graphic training in private educational institutions of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

The article is devoted to the study of the content of graphic training in private educational institutions of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland. This study characterizes the multi-level structure of the British educational system and the role of independent (private) schools in shaping curricula in accordance with the National Curriculum.

The essence of graphic training is analyzed as a system for developing the ability to create and interpret graphic images, and its main components are identified – artistic and graphic training, technical drawing, computer graphics, and graphic design. The content of the leading academic disciplines is revealed, in particular "Art and Design" and "Design and Technology" which ensure the formation of students' graphic competencies.

The thematic modules of the curricula are characterized – the fundamentals of composition and color theory, typography, illustration and visual communication, branding and advertising design, digital design and UX/UI, and motion design. The leading pedagogical methods of private design schools are highlighted, in particular practice-oriented and project-based learning, work with design briefs, an individual approach within small study groups, and cooperation with creative companies.

Special attention is paid to the material and technical resources of private educational institutions – computer laboratories, photo studios, printing workshops, and multimedia laboratories, which create conditions for the practical mastery of modern digital technologies. It is shown that the outcome of training is the formation of a graduate's individual portfolio as evidence of their level of professional preparation. It is concluded that the British model of graphic education is characterized by interdisciplinarity, a practical orientation, and the integration of traditional artistic disciplines with digital technologies, and that this experience can be used to modernize the system of graphic training in Ukraine.

Key words: *graphic training, private education, design education, Great Britain, visual culture, graphic design, design and technology, curricula.*

Дата першого надходження статті до видання: 15.07.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 01.09.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 25.09.2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0